

JOSIP LUETIĆ

YU ISSN 0649 — 6255
 NAŠE MORE 34 (1—2) 55 (1987)

O brodarstvu i pomorskoj trgovini Novljana u drugoj polovici 16. stoljeća

UDK 339.5+656.61(497.16HERCEG-NOVI)15«(093)

O brodarstvu, nautičko-komercijalnoj djelatnosti, o pomorcima i o međunarodnoj pomorskoj trgovini stanovnika hercegnovske općine dosad je objavljeno ponajviše i uglavnom za razdoblje od kraja 17. stoljeća pa nadalje — sve do naših dana. Petar Šerović je posebno prvi objavljivao (u Godišnjacima Pomorskog muzeja u Kotoru) svoje priloge o pomorstvu hercegnovske općine u 18. i u 19. stoljeću.¹ Maksim Zloковиć je dao svoje priloge o pomorstvu hercegnovske kraja također u Godišnjacima Pomorskog muzeja u Kotoru, ali i u naučnom zborniku BOKA. Miloš Milošević je objavio vrlo obiman znanstveni rad o razvoju pomorske prirede hercegnovske krajine u prvoj polovici 18. stoljeća. Bogumil Hrabak je opsežnom znanstvenom raspravom uvelike rasvijetlio nautičko-lučko-vojnopomorsko-gusarsko i u tome kontekstu ostalo stanje Novog za vrijeme turske okupacije hercegnovske kraja.² Autor ovog priloga objavio je imena i prezimena pomoraca-moreplovaca hercegnovske općine koji su bili u stalnom sastavu brodskih momčadi trgovačkih jedrenjaka prastare pomorske Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe u 18. i u početku 19. stoljeća itd.³ Međutim, o brodarstvu, nautičko-komercijalnoj djelatnosti i o pomorskoj trgovini stanovnika hercegnovske općine u 16. stoljeću nismo naišli da je nešto posebno pisano. A o tome razdoblju Petar Šerović kaže: »Godine 1483. (Herceg-Novoi) je potpao pod tursku vlast; pod njom je ostao s prekidom 1538 — 1539, sve do 1687. i bio je sjedište hercegnovske sandžaka. I u tursko doba ovdje je admiral (kapudan-aga), a turski gusari iz Herceg-Novog pljačkaju tuđe brodove i strana pristaništa.«⁴ Dakle, iz ovog pisanja ne možemo dobiti ni obris slike kakva je bila nautičko-brodarsko-komercijalna djelatnost i pomorska trgovina stanovnika hercegnovske općine u 16. stoljeću u doba turske okupacije ovog dijela naše obale. Međutim, zahvaljujući iscrpnom radu B. Hrabara zaista smo dobili vrlo kvalitetan prilog iz kojeg možemo zapaziti značaj pomorskog života Novog i u 16. stoljeću. Međutim, i u toj znanstvenoj raspravi još je uvijek premalo vijesti o temi o kojoj želimo govoriti i koja nas posebno zanima — o brodarstvu, o moreplovcima i o nautičko-komercijalnoj djelatnosti stanovnika Novog u drugoj polovici 16. stoljeća (to je doba kada je trgovačka mornarica Dubrovačke Republike imala mediteranski primat!).

Kvantitativno i kvalitativno u sedamstogodišnjem kontinuitetu najbogatiji, najznačajniji i najvredniji arhivski izvori za proučavanje povijesnog razvoja trgovačkog brodarstva (a i naružanog) i pomorstva naših naroda nalaze se sačuvani u različitim fondovima Historijskog arhiva u Dubrovniku. Logično, (jer tu je sačuvan arhiv jedne pomorske države), tu je najviše sačuvano arhivske građe o brodarstvu, o pomorskoj trgovini, o organizaciji pomorstva dubrovačke srednjovjekovne komune i poslije Republike Dubrovačke. Ali, isto tako tu se nalaze fondovi u kojima se nalazi dragocjena arhivska građa i o brodarstvu i o pomorskom životu ostalog dijela stanovnika istočne obale Jadrana. Za ovaj prilog iskoristili smo samo jednu seriju (a pregledali smo ih više, ali u drugima ne naidosmo tražene vijesti o Novom) Dubrovačkog arhiva i u njoj pronašli koliko toliko, ali ipak nove vijesti o moreplovcima, pomorskim trgovcima i trgovačkim jedrenjacima stanovnika hercegnovske kraja za razdoblje druge polovice 16. stoljeća. U tome radu pažnju smo obratili ljudskom faktoru. Željeli smo doznati kada, kako i na koji način i koliko (ukoliko je to bilo moguće) su se stanovnici Novog svojim brodarstvom i pomorskom trgovinom izdvojili od svoje lokalne brodarске djelatnosti te se uvrstili u »međunarodni« povijesno pomorski okvir.

Dakle, ovim ćemo prilogom dati samo djelomičan prilog poznavanju brodarstva i pomorske trgovine stanovništva hercegnovske općine u 16. stoljeću (izvan svog lokalnog i užeg bokotorskog značaja).

Naime, izvori iz kojih smo crpili ove vijesti odnose se samo na one brodove i pomorsku trgovinu (i smjerove kretanja te trgovine) koja je bila osigurana u Dubrovniku a odnosila se na vremenska putovanja i na plovidbe trgovačkih jedrenjaka izvan teritorijalnih voda dubrovačke države. Eto, toliko, umjesto uvodnih izlaganja, a sada ćemo prepustiti da naše srede, vrlo sažete i u najkraćem obliku nove arhivske vijesti najsigurnije pričaju o dijelu brodarstva i o pomorskoj trgovini stanovnika hercegnovske općine u drugoj polovici 16. stoljeća onako i toliko koliko i kako su to zabilježili dubrovački notarski pisari u svescima pod nazivom Noli e sicurta⁵ — Notaria.

Dana 11. veljače 1566. godine Stefan Sulko-
 vić je obavio osiguranje 1.000 škuda koje je pre-

dao Ahmetu Pasmasiću iz Novog (»da Castelno-vo«). Taj je novac bio određen za nabavu i kupnju žitarica u Albaniji za potrebe Dubrovnika. To se osiguranje obavilo uz 31%. Godinu dana kasnije Nikola Barbica iz Perasta osigurava brod patruna Petra Radova Miobratovića.⁶ Dana 15. ožujka 1580. godine Miho Bogeta osigurava novac i tekstilnu robu koja se u dubrovačkoj luci ukrcala na brod tipa fregata patruna i pod zapovjedništvom Mihajla iz Novog. Taj novljanski brodar i patrun trebao je taj teret iskrcati u Valoni a s novcem koji mu je predao Dubrovčanin Bogeta trebao je kupiti žitarica i to prevesti za potrebe Dubrovnika. U tome poslu oko novčano-nautičko-pomorsko-trgovačkih zadataka osiguranja tereta, novca, trgovačkog jedrenjaka (njegove opreme), osiguranja protiv nevremena, požara itd. sudjelovali su Valerio Giganti, Božo Nalješković, Marin Nenko, Anto Medo i dr.⁷ Dana 7. travnja 1580. godine Andrija Nikolin (Nikolić?) iz Novog osigurao je u Dubrovniku teret ukrcao u Valoni (na bilo koji brod) a taj će se teret prevesti u dubrovačku luku. Osiguranje je obavljeno vremenski u trajanju 4 mjeseca. U tome poslu pomorskog osiguranja sudjelovali su Petar Nalješković, Alberto Tronbino, Marin Nenko, Vlaho Sorkočević i dr.⁸ Pri kraju rujna 1580. Nikola Stjepanov iz Perasta, zapovjednik broda tipa skirac (ovaj tip broda tada je plovio do Aleksandrije!) imenom »Santa Croce«, koji je bio deklarirane nosivosti od 160 tona, u Dubrovniku ugovara i dava u najam taj svoj brod Andriji Nikoliku »di Castelnovo« i Mihi Marinovu Bogeti (Dubrovčaninu) »ovdje u kancelariji prisutnim« i potpisali taj ugovor. Najprije su ukrkali 50 barila slanah srdela koje su bile određene da se predadu u Veneciji. Ali, taj je skirac trebao prije odjedriti (a možda je upotrebljavao, kad nije bilo vjetera, i vesla) u Patras da tamo nakrca teret određen za Veneciju. U to vrijeme pomorski trgovci i pomorski poduzetnici iz Novog surađuju s kotorskim i peraštanskim brodarima. Tako je na primjer Nikola Popović ukrcao različit teret u Veneciji u fregatu iz Kotora koja je taj teret dopremila u Dubrovnik; sličan je posao obavio i Mihajlo Mojšić kada je ukrcao teret u galiju kap. Marka Stjepanova iz Perasta. U svim tim poslovima oko pomorskog osiguranja brodova i tereta u njima sudjelovali su Stjepan Gradić, Tomo Sorkočević, Ivan Mažibradić, Pier Gioni, Božo Nalješković, Nikola Grego i dr.⁹ Dana 29. rujna 1580. godine Miho Bogeta (taj stalni partner novljanskih trgovaca i brodarar!) osigurava različit teret, a posebno »li argenti lavorati« kao i dio vunelih tkanina engleskih »kariseja« vlasništvo Andreja Nikolina iz Novog. Taj se teret u Dubrovniku ukrcao u skirac patruna Nikole Stjepanova Scilop-Galiović iz Perasta. Taj je teret otplovio u Patras i u »vode« Lepanta, da tamo iskrca dio tereta, ukrca novi teret koji je bio određen za Veneciju.¹⁰ Četiri godine kasnije Simo Lovrov u ime njegove »spose« Marije, kćeri Ivana postolara osigurava novac koji je bio ukrcao u

dubrovačkoj luci u brod tipa »barka« patruna Petra Cvjetkovića iz Novog. S tim novcem kap. Petar Cvjetković je trebao u pristaništima na rijeci Bojani kupiti žitarica i taj teret dovesti i iskrcati u Dubrovniku. Sve je to bilo osigurano uz 3 i 1/2%. U tome poslu osiguranja sudjelovali su Nikola Buica, Niko Boglini i dr.¹¹ Dana 16. travnja 1585. godine brod patruna Kurte Tabakovića »da Castelnovo« odjedrila je put albanskih luka da u njima ukrca teret žitarica koji je bio određen i osiguran da se uredno iskrca u nekoj od dubrovačkih luka. Osiguravaju Niko Buica, Jero Držić i dr.¹²

Početkom rujna 1585. godine Kolenda Gregorov osigurao je novac koji se ukrcao u luci Novog (»di Castelnovo«) u »barku« pod zapovjedništvom Vicka Gregorova (to je brat Kolendin). Patrun Vicko je dobio nautičko-komercijalni zadatak (i za to je bio vrlo dobro plaćen!) da svojim brodom otputuje u pristaništa na rijeci Bojani i u Valonu te da tamo (s novcem koji mu je brat Kolenda predao) kupi teret žitarica i taj teret dopremi i iskrca u dubrovačkoj luci. U tome poslovanju partneri su Jero Držić, Valerio Giganti, Augustin Pucić, Rafo Naldini i dr.¹³ Godinu dana poslije toga isti taj Kolenda Gregorov opet je osigurao novac, ali je ovaj put taj novac predao Matiji Tripovu iz Novog. On je taj novac primio u Dubrovniku kamo je bio stigao svojom barkom. Patrun Matija Tripov dio novca je predao, kada je stigao u novljansku luku, patrunu Vicku Gregorovu koji je tada bio usidren pred Novim. Oba su ova broda otputovala iz novljanske luke u pristaništa Bojane, tamo ukrkali teret žitarica, te s tim teretom odjedrili u Dubrovnik. U službenom spisu ovog pomorskog osiguranja stoji da se osiguravaju i brodski »kajiči« koje su ove »barke« imale (treba naglasiti: tadašnje barke kao tip trg. jedrenjaka imale su jedan ili dva jarbola, bile su pokrivene palubom, a barke veće nosivosti pobile su i izvan Jadrana). Uz Kolendu Gregorova, ovo pomorsko-brodsko-trgovačko osiguranje obavljali su još i Jero Držić, Antun Boriš, Božo Nalješković, Ago Pucić i dr.¹⁴ Zlatar Ivan Tripov osigurao je (13. XI 1586) novac koji je bio ukrcao u Dubrovniku u »barku« patruna Matije Tripova da s tim novcem i brodom otputuje u pristaništa Bojane, tamo nabavi teret žitarica i drugi teret i to dopremi u dubrovačku luku. Osiguranje se obavilo uz 3 i 1/2% uz asistenciju Aga Pucića, Frana Gregorova, Stjepana Mihajlova, Vale Gigantija.¹⁵ Tek poslije pet godina od ovog slučaja našli smo zabilježeno ovo: Marko Gregorov osigurao je fregatu patruna Mustafe Veljića iz Novog (on je bio i vlasnik i zapovjednik fregate). S tom svojom fregatom patrun Mustafa Veljić otputovao je u Albaniju i tamo ukrcao teret i s tim teretom doplovio pred dubrovačku luku.¹⁶

Dana 2. rujna 1593. godine Sabatai Araxa osigurao je dio tereta tekstila ukrcanog u dubrovačkoj luci u grip patruna i zapovjednika Mehmeta Turka iz Novog. Patrun Mehmet je svojim gripom obavio nautičko-komercijalni zadatak Novi—

—Valona—Novi, a dio tereta iz Valone iskrcao je i u Risnu. Tada je u Risnu bila usidrena sajeta patruna Konstantina Raisa, a na toj sajeti bio je ukrcao u svojstvu broskog pisara Kirko Đorđev. Oba su ta poslije obavljala nautičko-komercijalne i zdravstveno-lučke operacije u novljanskoj luci. Oko poslova pomorskog osiguranja sudjelovali su Tomo Sorkočević, Salamon Cabiglio, Andrija Longo i dr.¹⁷ Eto, zasad toliko o novljanskim moreplovcima, pomorskim trgovcima i njihovim brodovima u drugoj polovici 16. stoljeća. Netko će reći premalo. Ali treba da se zna da su to samo osigurani tereti i brodovi i to osigurani samo u Dubrovniku. Osim toga, i ovo treba istaći: nisu dubrovački notarski pisari u ovim spisima uvijek označavali mjesta odakle su bili kapetani brodova, dapače, više je zabilježeno onih bez oznake odakle su. Dakle, i pod imenima kao na primjer Stjepan Ratsko, Đorđe Popović, Marko Tripov, Stefan Đorđev ili tome slično, sigurno se kriju i mnogi drugi novljanski brodovi i njihovi patruni, kapetani i zapovjednici brodova. Osim toga lako je zaključiti (to je već vrlo dobro zapazio Maksim Zloković u jednom svom radu o novljanskom pomorstvu u 16. stoljeću) da su mnogi novljanski moreplovci bili u stalnom sastavu brodskih momčadi peraštanskih brodova, a mi dopunjujemo i kotorskih, budvanskih i drugih brodova. Nama se čini da su mornari iz hercegovačke općine često plovili na ovim brodovima: patruna Nikole Glavinje iz Bara,¹⁸ kap. Marka Lovrova iz Budve (zap. gripa »S. Nicolo«),¹⁹ kap. Nikole Petkovića iz Budve (zap. nave »S. Maria e S. Gio. Batt.«),²⁰ patruna Krista Markovića (iz

Budve),²¹ na galijunu »S. Maria di Scarpello« kap. Stjepana Đurova Mora iz Perasta,²² na brodu kap. Luke Bronze iz Perasta, pa na navi kap. Tripa Petrova Smechia Peraštanina²³ ili na brodovima kotorskih patruna i patruna zapovjednika brodova i kapetan Daba Botera, Tripa Botera, Tripa Radova Fornera, Matije Mrvice i Zane Božova (Nadale).²⁴

Eto, kada se uzme u obzir sve to što je ovdje objavljeno pa se dopuni s onim što je o tome razdoblju novljanskog pomorskog života pisao Maksim Zloković, a nadasve ono što je pisao Bogumil Hrabak onda će nam značaj pomorske privrede novljanskog kraja u drugoj polovici 16. stoljeća biti puno jasniji i prepoznatljiviji (nego što je to bilo prije ovog pisanja).

Međutim, u stvari mi smo ovu temu tek počeli uzimati u razmatranje. Ali ipak i toliko koliko nam je pošlo »za rukom« uspjeti smo da barem malo zavirimo u stanje pomorsko-brodarsko-nautičko-komercijalno i pomorsko-trgovačko poslovanje i djelovanje stanovnika hercegovačke općine u drugoj polovici 16. stoljeća. Najprije, došli smo do novih imena i prezimena novljanskih moreplovaca i pomorskih trgovaca, a to su patruni i zapovjednici brodova Mehmet, Mustafa Velijić, Matija Tripov, Kurte Tabaković, Petar Cvjetković, Simeon Lovrov, Andrej Nikolin (Nikolić?), kap. Mihajlo Radov, Petar Miobratović. Nadalje, evo i nekih novljanskih pomorskih trgovaca: Stefan Sulković, Ahmet Pasmasić, Mihajlo Mojšić, Andrej Galiotović, Ivan Tripov. Nadalje, registrirali smo da su u tome razdoblju stanovnici Novog imali jednu fregatu, jedan grip, jedan

Faksimil međunarodne brodske isprave Popisa brodske momčadi trgovačkog jedrenjaka tipa pulaka imenom »Madonna Santissima del Rosario, S. Anna e San Biagio« pod zastavom dubrovačke države a pod zapovjedništvom kap. Bartulovića. Na ovom brodu duge plovidbe plovio je visokokvalificirani moreplovac Ivo Rakigijija iz Orašca u svojstvu gvardijana-brodske oficira. Poslije toga on će postati kapetan-zapovjednik brodova Dubrovačke Republike koji su plovili i izvan Mediterana (druga polovica 18. stoljeća). Kasnije će njegov sin kap. Antun Rakigijija obavljati na utičke poslove izvan Jadrana kao zapovjednik velike nave imenom »Gloria Celeste«. Ova dva kapetana i brodovlasnika Rakigijije (uz kapetana Beran, Zložilo i Lopižić) iz Orašca bili su najpoznatiji moreplovci u tom dijelu dubrovačke države.

Na ovoj dubrovačkoj pulaci izvan jadranske plovidbe bio je ukrcao i kvalificirani profesionalni moreplovac Nikola KUNIC iz Hercegovine. Novog u svojstvu mornara. HAD. Ruoli dei bastimenti, 56—9, sv. 3, f. 17 iz 1766. god.

24. 10. 1756.
 Luolo della, Colina, Rom. Ma.
 del. Cl. Aj. S. Anna, e S. Biagio diretta
 da Capit. jed. Bartolovich,
 Giovanni Bartolovich, dal Borgo.
 Giovanni Bartolovich dalla Cor.
 Giovanni Bartolovich dalla Cor.
 Guardiano Giovanni Radegia da Val di Noce.
 Maggiore Alejo Maria Jurich da Pola di mezzo.
 Maurizio Antonio Pasca da Canosa.
 Antonio Barga da Ombla.
 Giuseppe Gubovich dal Borgo
 Giorgio Gubovich da Pola di mezzo
 Francesco Manovich dal Borgo
 Nicolo Jurich dalla Douba di Cadaro
 Antonio Puxarini dalla Giza
 Marco Antonio Pasca dal Borgo

»brod« (naviglio), te jednu sajetu. Svi ti tipovi novljanskih trgovačkih jedrenjaka bili su nautički sposobni za transjadransku navigaciju, ali su mogli također poduzimati i nautičko-komercijalne zadatke izvan Jadranskog mora. Osim tih tipova novljanskih trgovačkih jedrenjaka registrirali smo još šest-sedam trgovačkih brodova tipa i nazivom barka (dvojarbolne barke obavljale su plovidbene zadatke izvan Jadrana).

Svi ti novljanski trgovački jedrenjaci (i oni tuđi koje su novljanski brodari najmljivali — posebno one kod Peraštana) kao i novljanski pomorski trgovci, kako smo iz ovog našeg rada mogli utvrditi, obavljali su plovidbene zadatke ili pomorsko-trgovačke poslove (pomorski trgovci) od Patrasa na jugu pa do Venecije na sjeveru i u tome poslovanju jako dobro zarađivali (uz suradnju dubrovačkih pomorskih privrednika na obostranu veliku korist). Tako su i u tome razdoblju novljanski pomorci, njihovi brodovi i pomorski trgovci bili uvršteni u međunarodni nautičko-brodarski i pomorsko-trgovački život i djelovanje.

BILJEŠKE:

¹ P. Šeparović, Herceg-Novi — POVIJEST. Pomorska enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda, drugo izdanje, str. 644, Zagreb 1975. (vidi i literaturu).

² Maksim Zloković, Zdravstvene ustanove u hercegnovskom kraju za vrijeme Mletačke republike. BOKA, 13-14, Hercegnovi 1982. str. 155 — 172.

Miloš Milošević, Trgovačka djelatnost i kapital novonaseljenih hajduka kao glavni faktor razvoja pomorske privrede hercegnovskog kraja u I. polovini XVIII vijeka. Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, sv. XVI, god, 1968. str. 63 — 129.

Maksim Zloković, Turci u Herceg-Novom. BOKA, 2, Herceg Novi 1970. str. 55 — 81.

Bogumil Hrabak, Herceg-Novi kao turska pomorska baza i gusarsko gnezdo. BOKA, 9, Herceg-Novi 1977. Posebno pogledaj str. 49 — 51, kao i o gradnji fuste u Novom u drugoj polovici 16. stoljeća.

³ Josip Luetić, Bokeljski pomorci u službi na dubrovačkim brodovima u 18. stoljeću. Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, 1955. u kojem radu je objavljeno da od 1744. do 1762. na brodovima Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe

plovili ovi moreplovci iz hercegnovske općine: Simo Božović, Nikola Bungur, Jakog Crnogorčević, Marko Đonović, Petar, Stefan i Lazar Ivanović, Sava Katić, i Mitar Musić, Aleksandar Palikuća, Ilija Petrović, Ivan Sekulić, Jovo Stanišić, Lazar Vukadin i drugi. A od 1797. do 1807. bili su u sastavu brodskih posada brodova Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe ovi Novljani: Nikola Antunović, Petar Diretić, Ivan Đonović, Mitar, Špiro i Vasilije Đurasović, Matija Malošević, Panto Mandić, Toma Petković, Pavle Zloković i Đorđe Zubanović. Josip Luetić, Naši pomorci stranog državljanstva članovi posada jedrenjaka Dubrovačke Republike (1797-1807) Anali Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku, 1979. sv. XVII, str. 258 — 259.

⁴ P. Šerović, Herceg-Novi — POVIJEST, o. c. str. 644.

⁵ Historijski arhiv u Dubrovniku (HAD). Noli e sicurta' — Notaria — 56 — 1, svezak 2, f. 212v i 215v.

⁶ HAD. Noli, sv. 4, f. 34.

⁷ HAD. Noli, sv. 13, f. 192.

⁸ HAD. Noli, sv. 13, f. 212 — 213.

⁹ HAD. Noli, sv. 14, f. 74, 79v, 80, 83 i 139.

¹⁰ HAD. Noli, sv. 14, f. 70-71.

¹¹ HAD. Noli, sv. 18, f. 149v.

¹² HAD. Noli, sv. 19, f. 69.

¹³ HAD. Noli, sv. 19, f. 218 — 219 i f. 241 (1. IX 1585).

¹⁴ HAD. Noli, sv. 21, f. 13.

¹⁵ HAD. Noli, sv. 21, f. 101.

¹⁶ HAD. Noli, sv. 27, f. 142.

¹⁷ HAD. Noli, sv. 36, f. 81.

¹⁸ HAD. Noli, sv. 21, f. 152 (ova je »barka« prevozila ulje iz Bara).

¹⁹ HAD. Noli, sv. 32, f. 77 — ovaj grip iz Budve obavljao plovidbene trgovačke zadatke iz albanskih luka u Veneciju.

²⁰ HAD. Noli, sv. 13, f. 8 — 9.

²¹ HAD. Noli, sv. 3, f. 52. Taj je brigantin obavljao putovanje iz Dubrovnika u Veneciju.

²² HAD. Noli, sv. 29, f. 229v. Sv. 34, f. 161, to je bilo putovanje S. Mora iz Albanije u Veneciju.

²³ HAD. Noli, sv. 14, f. 241v, Sv. 34, f. 62. Sv. 32, f. 239. Sv. 30, f. 113. Sv. 15, f. 307 (1582. god.) — prevozi teret iz »San Giovanni di Medua« u Veneciju. I kap. Đorđe Matušević iz Perasta, zapovjednik fregate imao je po svojoj prilici u sastavu brodske momčadi i mornare iz hercegnovske općine — Noli, sv. 40, f. 60 (1599).

²⁴ HAD. Noli, sv. 1, f. 154 i 233 (1564) — ova je nava iz Kotora plovila iz Aleksandrije u Messinu, a kotorski brigantin iz Dubrovnika u Lanciano. Sv. 3, f. 182 i 261. Sv. 15, f. 252 — kotorski grip iz Kotora prevozi u Veneciju teret olova. Sv. 27, f. 184 i 198 (1592). Sv. 37, f. 196v.

DRUŠTVO PRIJATELJA DUBROVAČKE STARINE

OKUPLJA SVE LJUBITELJE DUBROVAČKE BASTINE DA AKTIVNO SUDJELUJU U OČUVANJU KULTURNO-POVIJESNOG NASLJEĐA, POSEBNO URBANISTIČKO-FORTIFIKACIJSKOG SKLOPA DUBROVAČKE REPUBLIKE, NAJZNAČAJNIJEG OSTVARENJA DUBROVAČKOG GRADITELJSTVA KOJE JE USLO U POPIS SVJETSKIH VREDNOTA

**Društvo
za proučavanje
i unapređenje
pomorstva
Jugoslavije
u Dubrovniku**

POZIVA POMORCE I OSTALE SURADNIKE DA UPUĆUJU SVOJE PRILoge ČASOPISU »NAŠE MORE« I TIME ŠIRE POMORSKU MISAO I UNAPREĐUJU NAŠE POMORSTVO